

Beskrivning av den yrkesinriktade specialundervisningen och Yrkesträningsprogrammet vid Ålands yrkesgymnasium

Ålands gymnasium har på uppdrag av landskapsregeringen tidigare redogjort för följande utredningar angående den Yrkesinriktade specialundervisningen och Yrkesträningsprogrammet.

- Flexibelt utbildningssystem inom yrkesinriktad specialundervisning
- Samarbete mellan den yrkesinriktade specialundervisningen vid Ålands gymnasium och Ålands folkhögskola
- Fortsättningsstudier inom yrkesinriktade specialundervisningen i programform och på yrkesträningsprogrammet

Ålands landskapsregering har även inbegärt kompletteringar på de inlämnade rapporterna.

Nedanstående beskrivning redogör för hur Ålands yrkesgymnasium för närvarande planerar att genomföra utbildningarna.

Yrkesinriktad specialundervisning

Den yrkesinriktade specialundervisningen inom ÅYG sker på två olika nivåer i enlighet med utbildningstrappan¹.

Specialundervisningen (FAST och KOCK)

Gymnasieexamen inom rengörings- och fastighetsservicebranschen och inom restaurang- och cateringbranschen. Nivå 4 enligt utbildningstrappan.

Målsättningen med utbildningen är att ge studeranden en gymnasieexamen samtidigt som det finns möjlighet till individuella anpassningar. Anpassningen gäller i första hand bedömningen och i andra hand anpassade krav på yrkesskicklighet. Läroplanen för dessa två utbildningar är uppbyggd på de nationella krav som examensutbildningen ställer. Bedömningen och undervisningen utgår från bedömningen nöjaktig N1 och anpassas i enlighet med den studerandes personliga utvecklingsplan. Bedömningen sker med hjälp av yrkesprov. I utbildningen ingår ett visst antal timmar LIA.

¹ modell framtagen av Optima

Utbudet av undervisning inom specialundervisningen kunde med fördel utvidgas. Utbildningen bör då ske utgående från en befintlig gymnasieexamen (exempelvis lokalvårdare).

Yrkesträningsprogrammet (YTP)

Yrkesträningsprogrammet leder inte till en examen. Enligt utbildningstrappan ligger utbildningen på nivå 2, med inslag av nivå 3. Bedömningen följer skalan godkänd/underkänd. Målsättningen är att ge de studerande förbättrade förutsättningar att klara ett självständigt liv. Ett självständigt vuxenliv innehåller bl.a.:

- Meningsfullt boende (med eller utan hjälp)
- Meningsfull fritid
- En meningsfull vardag (handla, vårda kläder, hålla tider, laga mat osv.)
- Lämpligt arbete

En motsvarande examensdel som Telma-utbildningen i Finland kan ingå som obligatorisk examensdel. Denna ligger på nivå 1 på utbildningstrappan.

Den specifika läroplansgrunden skulle fungera som utgångsläge när den personliga utvecklingsplanen utarbetas.

Fritt valbar examensdel inom den yrkesinriktade specialundervisningen "Livsmedelshantering och livskompetens"

Examensdelen "Livsmedelshantering och livskompetens" föreslås inte ingå i den nya läroplanen. Kunnande som ingår i examensdelen förverkligas inom ramen för andra examensdelar.

Följande kompletteringar som landskapsregeringen efterfrågat gällande boendeträningen är planerade:

- Boendeträning kommer att erbjudas även åt studeranden vid FAST och KOCK
- Blir en valbar examensdel som förverkligas i samarbete med Ålands omsorgsförbund
- ÅYG sköter träningen av kunnande i skolans utrymmen
- Ålands omsorgsförbund står för boendet

Följande kompletteringar som landskapsregeringen efterfrågat gällande bedömningskriterierna föreslås:

- Examensdelarna bedöms enligt godkänd/underkänd
- Regler uppgörs för vad som krävs för godkänt vitsord
- Bedömningen innehåller även en beskrivning över den studerandes kunnande efter avslutad examensdel

Ytterligare kompletteringar

1. Fortsättningsstudier inom den yrkesinriktade specialundervisningen i programform och på yrkesträningsprogrammet
- Uppbyggnad av utbildningssystemet på
 - Specialundervisningen
 - Yrkesträningsprogrammet

- Vad som kan erbjudas som fortsättningsstudier och hur det kunde organiseras i praktiken
 - Kartläggning av förhandskraven för att få delta i fortsättningsstudier
 - Synliggörande av hur deltagandet kunde förverkligas i praktiken
 - Inom FAST kan följande examensdelar väljas av YTP. Kraven är godkänt vitsord i examensdelarna "Underhållsarbeten" och "Trädgård och utomhusområden"
 - Inom KOCK kan följande examensdelar väljas av YTP. Kravet är godkänt vitsord i examensdelen "Matlagning och bakning".
- 2. Flexibelt utbildningssystem inom yrkesinriktad specialundervisning
 - Hur ser ett flexibelt utdraget system ut i praktiken? (treårig studieplan)
 - Hur fördelas examensdelarna i perioder?
 - Hur ser den individanpassade studievägen ut?
 - Hur avlägger studerande enskilda examensdelar?
- 3. Hur erbjuda vuxna utvecklingsstörda utbildning inom YTP

Övrigt

Samarbete mellan ÅYG och Ålands folkhögskola

Det finns ett behov av samarbete med Ålands folkhögskola gällande utrymmen och kunnande. Detta gäller t.ex. tekniska utrymmen (metallverkstaden) och kunnande och utrymmen inom examensdelen "Digitalt skapande", "Kreativt skapande" samt "Textilvård och rengöring". Utveckling av samarbetet skolorna emellan skulle även gynna andra examensdelar.

Samarbete mellan grundskolan och utbildningen på gymnasienivå för studerande med utvecklingsstörning

- Lägesbeskrivningen behöver uppdateras så att dimensioneringen av studieplatser motsvarar behovet (eventuellt även vuxna).
- Processen vid övergången från grundskola till YTP behöver klargöras
 - Praoperioder (anpassning till YTP eller Omsorgsförbundet)
 - Behovet av assistent ska tränas bort under grundskolans sista år
- Övergången från KHS, GHS och Strandnäs skola
 - Praoperiod även för dessa?
 - Individuella kvoten eller FAST/KOCK
- ADL-träning (aktiviteter i dagliga livet)
 - Ingår i YTP (inte i FAST/KOCK)
 - Socialt utbyte

Utanför systemet på ÅYG

- Gravt utvecklingsstörda
- Vuxna som tidigare inte uppfyllt kraven
- Vuxna som finns i omsorgsförbundets dagliga verksamhet
- Rehabiliterande verksamhet

- Vård av människor och djur

Katarina Sundberg
förvaltningschef